

Luokanvalvojuuden/-ohjaajuden tukeminen ja vahvistaminen – Luokanohjaajan työotteellinen työkalupakki

1. Tapaaminen

Tapaamisen aikataulu

- klo 15.00–15.15 esittely, mikä fiilis, tapaamisen sisältö
- klo 15.15–15.45 luokanohjaus
- klo 15.45–15.50 TAUKO
- klo 15.50–16.10 nuoruus
- klo 16.10–16.50 lämpimät ihmissuhteet
- klo 16.50–17.00 yhteenveto

Tavoitteet

Luokanohjaajan toimijuuden ja osaamisen vahvistaminen

Hyväksyvä luokkailmapiiri

Oppilaiden kiinnittyminen kouluun

Poissaolojen ennaltaehkäisy

Tapaamisten sisällöt

Luokanohjaajien työotteellinen työkalupakki sisältää 4 tapaamiskertaa, jotka ovat kestoaltaan noin kaksi tunti kerta. Tapaamisissa vetäjinä toimivat Jokainen kohtaaminen on tärkeä!- täydennyskoulutuksen kouluttajat

- 1. Teema: Kohtaaminen, kuulluksi tuleminen ja lämpimät ihmissuhteet koulun arjessa**
- 2. Teema: Ryhmäytyminen; toimiva ryhmä, osallisuus ja ilo**
- 3. Teema: Onnistumiset ja haasteet luokanohjaajan työssä ja hyvinvointia lisäävän toimintaympäristön vahvistaminen**
- 4. Teema: Hyvinvointia lisäävän toimintaympäristön vahvistaminen**

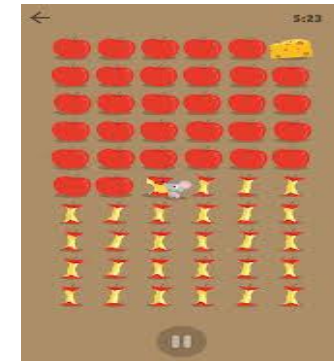
Keitä me olemme

- Kuka olet?
- Mitkä ovat odotuksesi iltapäivän suhteen?

Mikä fiilis?

[mousetimer](#)

Paridialogina poimikaa alla olevista kysymyksistä kaksi ja kertokaa vastauksenne parille sekä keskustelkaa, mikä fiilis on nyt

Paridialogin ohjeistus:

- Molemmilla on 1 minuutti aikaa kertoa oma näkemyksensä. Kun toinen puhuu, toinen kuuntelee kommentoimatta.
 - Kun molempien näkemykset ovat tulleet esille (mennyt 2 min), tehkää yhdessä koonti. Aikaa 1 minuutti.
 - Koko harjoitus 3 minuuttia.
-
- Miten pitkään olet toiminut luokanohjaajana?
 - Oletko tänään kokenut kiirettä, millaista?
 - Oletko tänään kokenut iloa, millaista?
 - Onko joku asia jännittänyt tällä viikolla, mikä asia?
 - Oletko tuntenut kiitollisuutta työssäsi tällä viikolla, mistä olet tuntenut?
 - **Mikä fiilis sinulla on nyt?**

Sisältö

01

Mitkä ovat
luokanohjaajan
tehtävät

02

Mitä nuoruus on ja
miten huomioida se
omassa työssä

03

Kohtaaminen:
lämpimät
ihmissuhteet ja
kuulluksi tuleminen

Poissaolojen ennaltaehkäiseminen - mitä se tarkoittaa ? (OPS-päivitykset)

Vahvistetaan läsnäoloa
tukevaa koulun
toimintakulttuuria,
osallisuutta ja
yhteisöllisyyttä.

Tuetaan ja arvostetaan
hyviä oppilaiden ja
koulun aikuisten välisiä
suhteita.

Vahvistetaan hyvää
vuorovaikutusta ja
yhteistyötä kodin
kanssa.

Vahvistetaan tunne- ja
vuorovaikutustaitoja.

Huomioidaan ja
poistetaan yleisimmät
osallistumisen esteet.

Taataan turvallinen
oppimisympäristö ja
ehkäistään kiusaamista.

Ymmärretään
poissaolojen merkitys
oppimisen ja
hyvinvoinnin
riskitekijänä.

Seurataan poissaoloja
suunnitelmallisesti
yksilö- ja ryhmätasolla.

Luokanohjaus

KARVIN tutkimus: Luokanvalvojuus vaatii opettajilta monenlaista osaamista

"Luokassa rauha ja kaikilla hyvä tahto"

Luokanohjaus

- 1) Mitä ajattelet, mitkä asiat tai ominaisuudet ovat sinusta tärkeitä luokanohjaajana? **Kirjoita 3 asiaa**
- 2) Mitä ajattelet, mitä ominaisuuksia/asioita huoltajat pitävät merkityksellisenä luokanohjaajana kanssa toimisessaan/ tai sinussa luokanohjaajana? **Kolme asiaa**
- 3) Entä se tuleva 7.luokkalainen tai 8.luokkalainen tai 9.luokkalainen? **Kolme asiaa**

Luokanvalvontatyö OVTES 14 §

- Luokanvalvojan tehtävänä on huolehtia hänelle määrätyn luokan oppilaiden **kasvatuksellista asioista**.
- Tehtävä **edellyttää yhteistyötä** toisten opettajien ja koulun muun henkilökunnan kesken sekä koulun ja kodin välillä.
- Tärkeätä on myös **luottamuksellisten suhteiden aikaansaaminen luokan oppilaiden kanssa**.
- Luokanvalvoja on oman luokkansa oppilaiden edustaja opetusta ja järjestyksenpitoa koskevissa asioissa.
- Luokanvalvojan **tulee tutustua luokan oppilaisiin ja mahdollisuuksien mukaan heidän kasvuympäristöönsä ottaen erityisesti huomioon oppilaan persoonallisuuden kehittymiseen ja koulukäyntimotivaatioon sekä oppimisvaikeuksiin vaikuttavat tekijät**.
- Luokanvalvojan tehtävänä
 - neuvotella tarvittaessa oppilaiden ja heidän huoltajiensa kanssa koulunkäyntiä koskevista asioista,
 - osallistua luokan yhteisten tilaisuuksien järjestelyihin ja olla niissä mukana,
 - esittää tarvittaessa rehtorille neuvottelu yms. tilaisuuksien järjestämistä luokan toisten opettajien ja muiden oppilaita koulussa ohjaavien henkilöiden kanssa ja osallistua niiden järjestelyihin,
 - osallistua opiskeluhuoltotoimintaan,
 - tarkkailla luokan oppilaiden poissaoloja ja niiden syitä sekä ryhtyä tarvittaessa toimenpiteisiin ym.

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2014

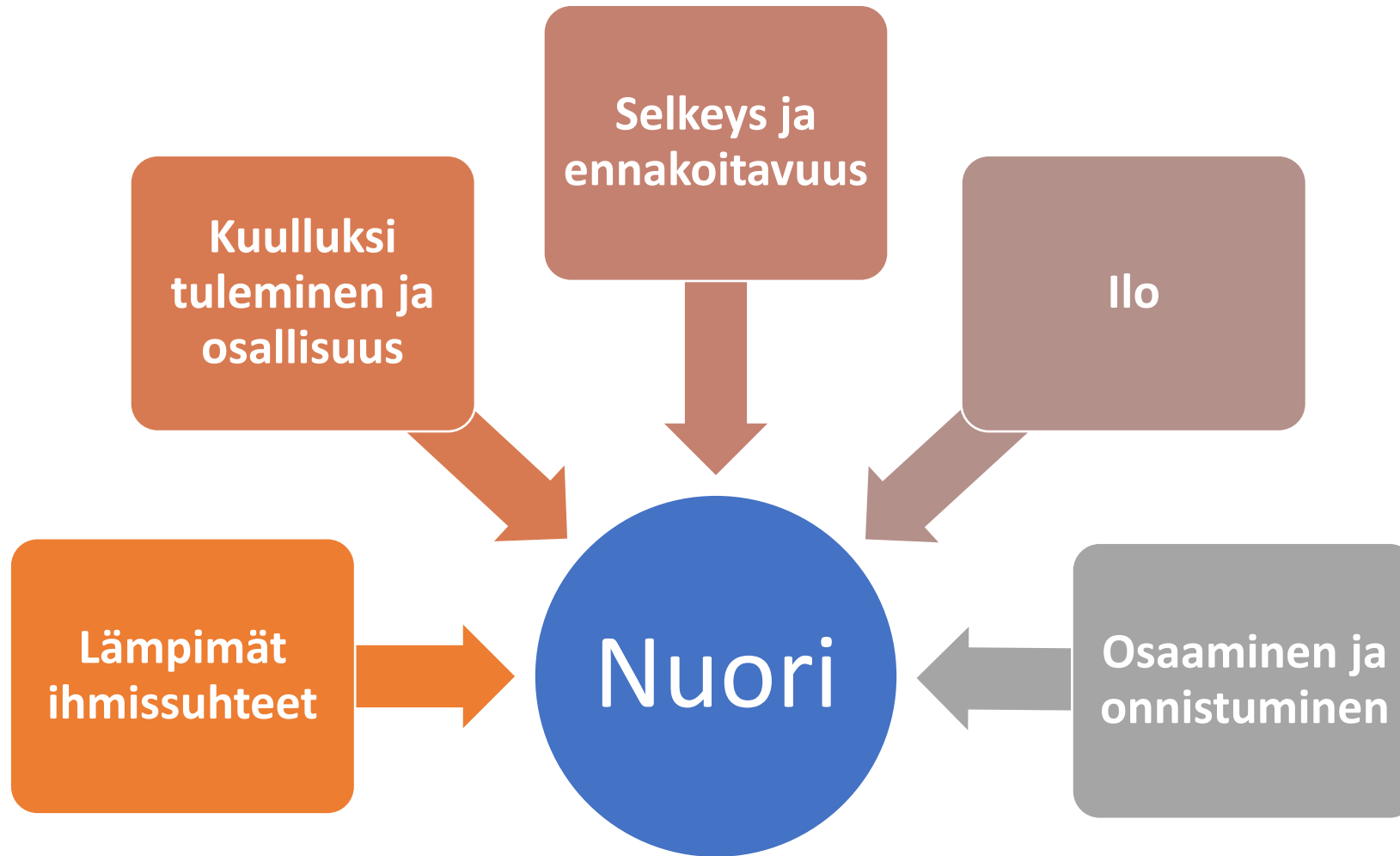
Perusopetuksen opetussuunnitelmassa velvoitetaan jokainen opettaja vastuuseen oppilaiden oppimisen, työskentelyn sekä hyvinvoinnin seuraamisesta ja näihin vaikuttamisesta pedagogisilla ratkaisuillaan ja ohjausotteellaan.

Seudun ops luku 5 pääset [tämän linkin kautta](#)

Nuoren kohtaaminen

Koulu kohtaamispaikkana

- Lähde: Yhteispele koulussa -verkkojulkaisu. <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-302-586-8>

Nuoruuteen kuuluvat

Itsenäistyminen ja irtautuminen vanhemmista

Kehonkuvan muutos

Seksuaalisuuden kehittyminen

Oman arvomaailman ja identiteetin rakentaminen

Tunteiden ja ajattelun muutokset

Pää kylmänä. Näin tuet teinin aivojen itsenäistymistä.
Tiina Huttu ja Kirsi Heikkinen (2020)

[Johdanto
nuoruusikään \(mielenterveystalo.fi\)](#)

[https://www.hyvakysymys.fi/artikkeli/
/nuorten-vaestoliitto-artikkelit/](https://www.hyvakysymys.fi/artikkeli/nuorten-vaestoliitto-artikkelit/)

Nuoruus...

<https://www.duodecimlehti.fi/duo15777>

Miksi en ole
niin hyvä kuin
muut?

En tiedä

Saanko kavereita?

Olenko normaali?

Mitä muut ajattelee
musta?

Ärsyttää ja kiukuttaa!

Apua, jos
mua
kiusataan?

Pärjäänkö mä?

Miks kukaan
ei ymmärrä
mua?

Miks mä näytän
tältä?

Rakastaako kukaan
mua?

Millaisia odotuksia 6. luokkalaisilla on yläkouluun siirtymisestä?

Mitä odotan?

- Uusia kavereita
- Mukavaa luokkaa
- Uusia oppiaineita (kotitalous)
- Rentoa ja vapaampaa koukunkäyntiä
- Hyviä , uusia opettajia
- Uuden oppimista

Mitä pelkään?

- ...että en pääse (parhaan) kaverin kanssa samalle luokalle.
- ... että en saa kavereita..
- Uutta luokkaa
- Vanhempia oppilaita
- Kavereiden menettämistä.
- Kiusaamista
- ...että en jaksaa hankkia uusia kavereita.

Mitä ottaisin 6.luokalta mukaan?

- Kaverit
- Kivat opet
- Rauhalliset tunnit
- Pitkät välkät ja pelaaminen (futis)
- Koulupäivien pituuden
- Saman luokan, yhteistyökyvyn ja oppimisen ilon.
- Kivat liikuntatunnit
- Hyvät numerot

Millaista apua aikuisilta toivoisin yläkoulun alussa?

- Kannustamista, tsemppaamista ja positiivisuutta
- Apua kun sitä tarvitsee (uusissa oppiaineissa, oppimisessa, vaikeuksissa)
- "ei ragee 24/7"
- Koviksilta suojelua

Kouluun kiinnittymisessä on suurta vaihtelua

- Oppilaiden kouluun kiinnittymisessä on suurta vaihtelua niin koulujen sisällä kuin koulujen välillä
- Arviointiaineiston mukaan noin 14 prosenttia oppilaista on heikosti kiinnittyneitä kouluun.
- Tyttöjen kiinnittyminen on hieman poikia heikompa.
- Oppilaiden, huoltajien ja henkilöstön käsitykset kouluun kiinnittymisen tukemisesta erosivat toisistaan
 - Koulun henkilöstö korosti vastausten perusteella erityisesti erilaisten tapahtumien ja teemapäivien merkitystä yhteisöllisyyden ja hyvinvoinnin edistämisessä
 - Oppilaat ja huoltajat toivovat arkisia kohtaamisia ja aikaa kuulumisten vaihtoon

Oppilaille koulupäivän tekee mieluisaksi ystävät, mielenkiintoiset oppitunnit ja mukava tekeminen välitunneilla.

- Tutustumiseen ja kuulumisten vaihtoon toivotaan mahdollisuuksia osana päivittäistä koulutyötä
- Oppilaat toivovat erityisesti enemmän rauhallisia välituntitiloja sekä opetukseen liittyviä retkiä ja projekteja
- Yhteisöllisyyttä ja hyvinvointia edistävässä toiminnassa on kiinnitettävä erityistä huomiota niihin oppilaisiin, jotka ovat jo heikosti kiinnittyneitä kouluun.

52 %

Oppilaista tulee mielellään kouluun

74 %

Oppilaista kokee, että koulun henkilöstöä on helppo lähestyä

5 %

Oppilaista ei ole yhtään ystävää koulussa

Mitä nuori tarvitsee koulussa?

- **Pystyvyys** – Osaan asioita ja pystyn vastaamaan haasteisiin
- **Tuki (tunteet)** – Yhteenkuuluvuuden tunne, olen kiintynyt johonkin
- **Autonomia** – Saan päättää asioistani, “omistan elämäni”
- **Merkitys** – Merkitsen jotain maailmassa ja elämälläni on suunta
- **Vastuu** – Osallistun oman yhteisöni toimintaan
- **Identiteetti** – Tiedän, kuka olen omassa ympäristössäni, mitä arvostan ja mitkä ovat vahvuuteni
- **Sitoutuminen** – Nautin haasteista ja jaksan ponnistella tavoitteiden eteen

Sami Määttä (2014); Deci & Ryan, (2000)

Aivojen kehityksen näkökulmasta voi ymmärtää, miten hämmentävää vaihetta nuori elää

Aivot järjestäytyvät uudelleen eivätkä uudet vielä toimi täydellä teholla.

Niin haastavaa kuin nuoren käytös voikin olla, hän ansaitsee ja tarvitsee juuri silloin aikuisen myötätunnon ja ymmärryksen.

Aivot ja ajattelu ovat konkreettisesti myllerryksessä.

<https://www.mll.fi/vanhemmille/lapsen-kasvu-ja-kehitys/12-15-v/nuoren-aivojen-kehitys/>

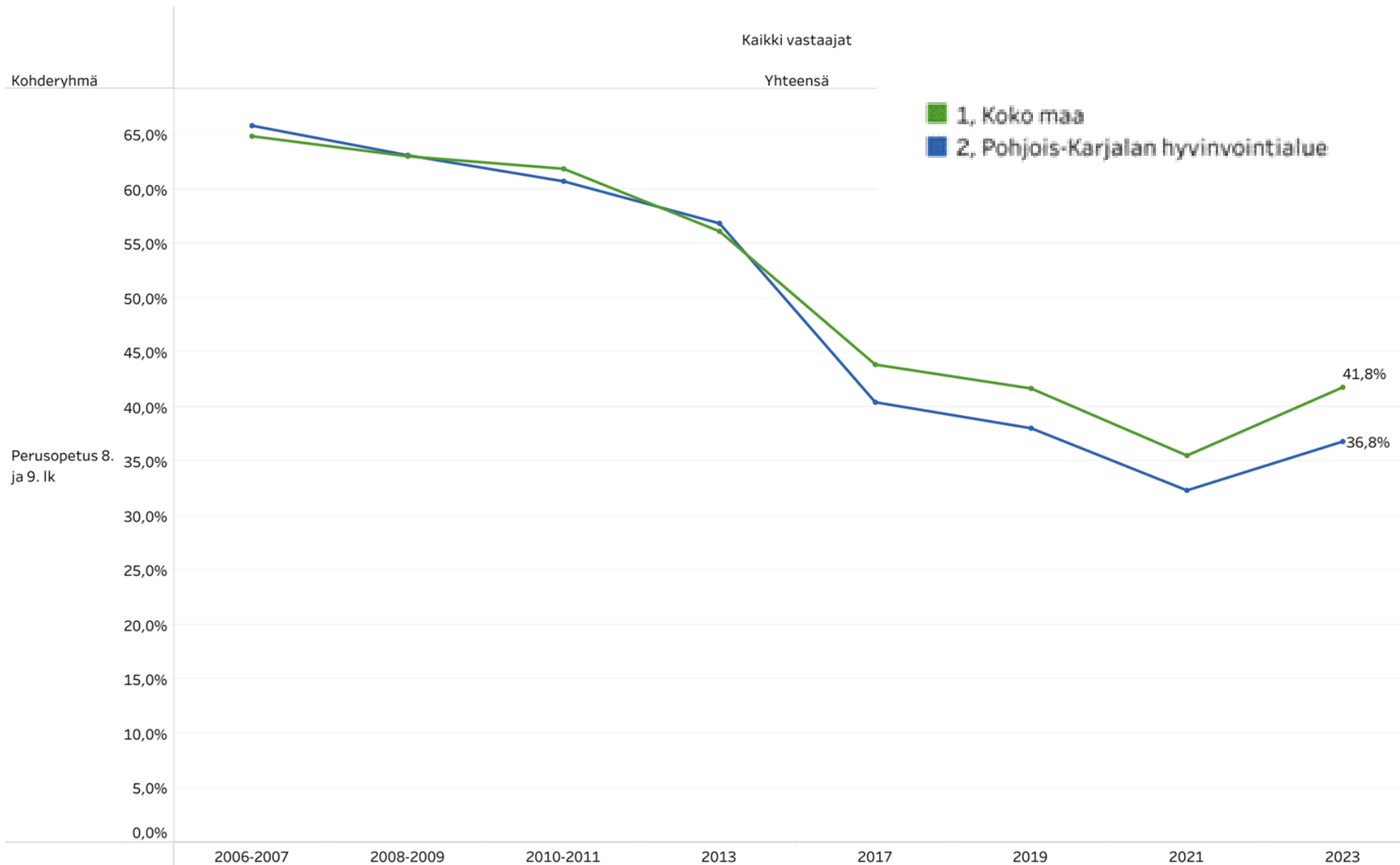
Lämpimät ihmissuhteet

Omat lämpimät
ihmissuhteet koulussa
tai harrastuksissa?

[Tuomas Kyrön kymppiluokan
opettaja toimi elämäntähtinä:
"Katsoin peiliin, enkä nähnyt siellä
enää urpoa" | Ruutu](#)

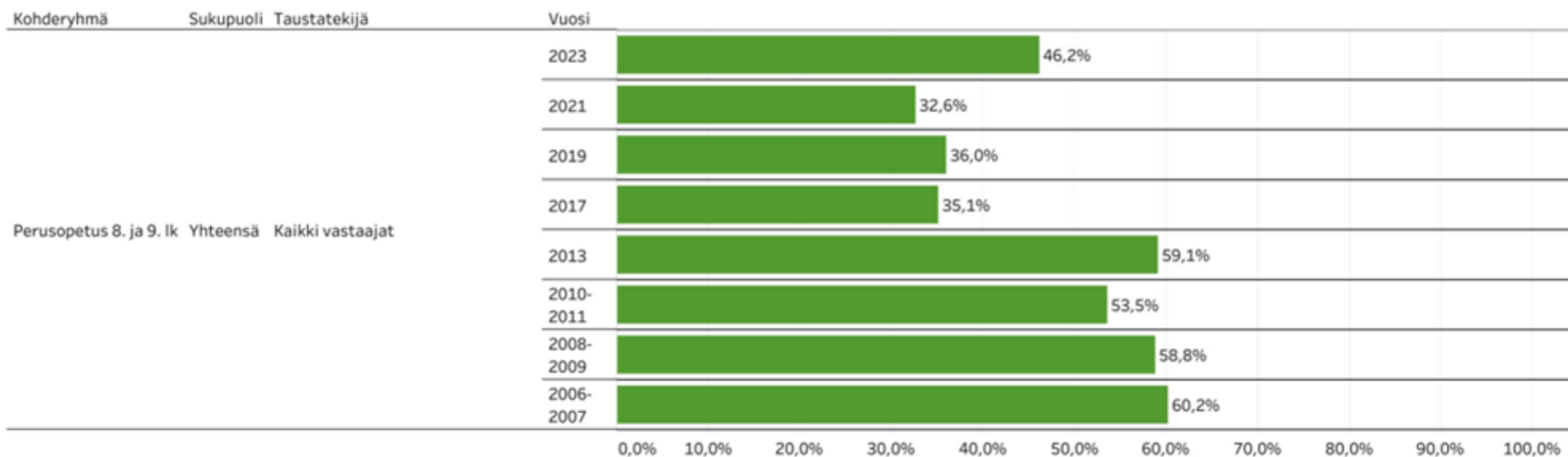
- Muistele omaa nuoruuttasi
 - Kuka oli turvallinen aikuinen?
 - Millainen hän oli?
 - Millainen olo sinulla oli hänen kanssaan?
- Mieti nykytilannetta
 - Ketkä henkilöt koet turvallisiksi työyhteisössä?
 - Mikä heissä luo turvallisuuden tunnetta?
 - Kenen seurassa sinun on helppo olla?
- Tutkimusten mukaan välittäminen on ihmisen perustarve

Opettajat eivät ole kiinnostuneita oppilaan kuulumisista

■ 1, Opettajat eivät ole kiinnostuneita oppilaan kuulumisista

Indikaattorien vertailu, Heinävesi

Jokaisella on
tarve tulla
nähdyksi ja
kuulluksi

Miten edistän lämpimien
ihmissuhteiden syntymistä?

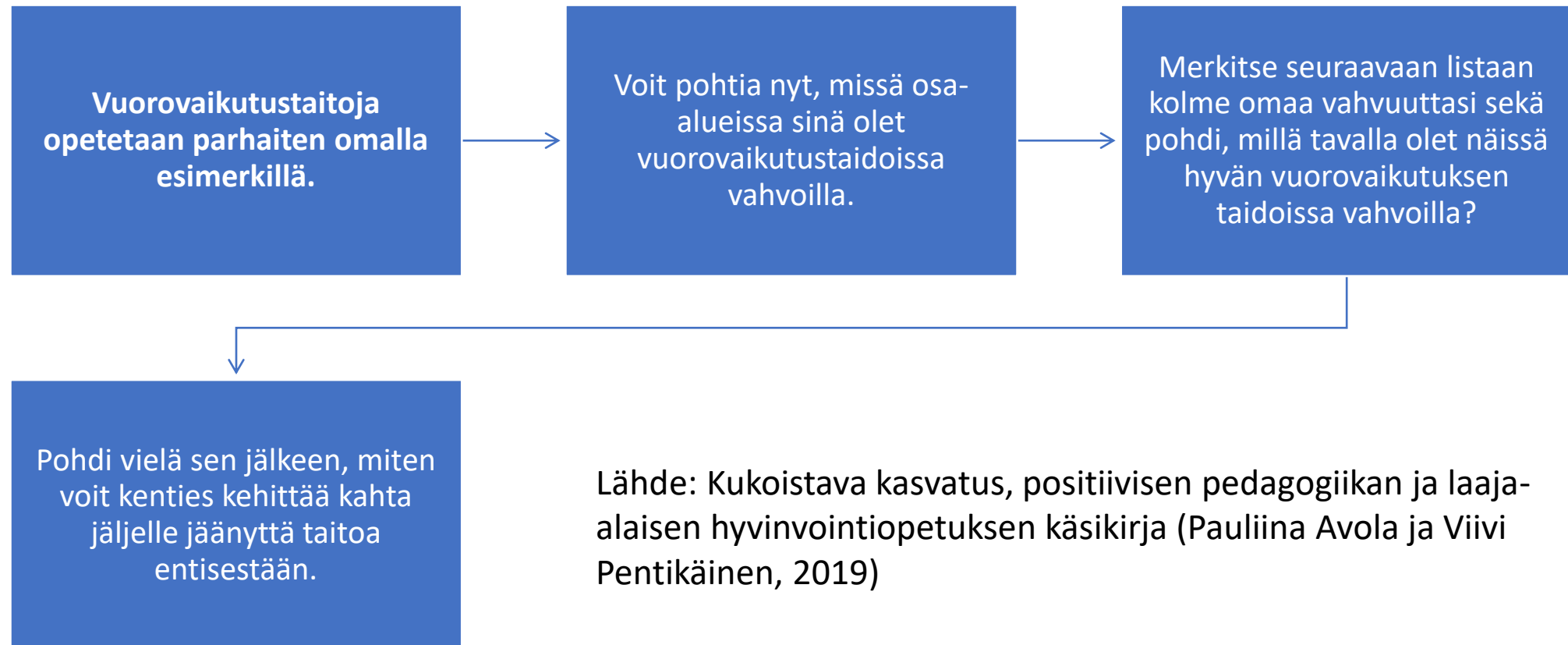
- Luokanohjaajan ja oppilaan välillä
- Oppilaiden välillä
- Opettajien välillä

5 K:ta kohtaamiseen

- Kiinnostuminen
- Kysyminen
- Kuuntelu
- Kannustus
- Kunnioitus

Lähde: Kukoistava kasvatus, positiivisen pedagogiikan ja laaja-alaisen hyvinvointiopetuksen käsikirja
(Pauliina Avola ja Viivi Pentikäinen, 2019)

Vuorovaikutustaitojen pikatesti

Lähde: Kukoistava kasvatus, positiivisen pedagogiikan ja laaja-alaisen hyvinvointiopetuksen käsikirja (Pauliina Avola ja Viivi Pentikäinen, 2019)

VV-taitojen pikatesti

Kiinnostuminen

- Olet aidosti kiinnostunut muista ihmisistä ja heidän ajatuksistaan.
- Sinun on helppo kohdata toiset ihmiset aidolla avoimuudella, myönteisyydellä ja kiinnostuksella.
- Sinun luoksesi on helppo tulla ja kohtaat toiset ystävällisyydellä ja aidolla myönteisyydellä.
- Saat toiset tuntemaan olonsa tärkeäksi, koska olet aidosti kiinnostunut heistä.
- Katsot mielelläsi vastaantulijoita silmiin ja haluat huomata jokaisen lapsen tai nuoren erikseen.

Kysyminen

- Olet hyvä esittämään ihmisille kiinnostuneita kysymyksiä, koska haluat aidosti ymmärtää paremmin heidän ajatuksiaan ja tunteitaan.
- Kysyt mielelläsi ihmisiltä lisää heidän ajatuksistaan sen sijaan, että toisit vain omia ajatuksiasi ja mielipiteitäsi esiin.
- Osaat kysyä aidosti arvostavia ja avoimia kysymyksiä, jotka saavat ihmiset tuntemaan itsensä tärkeiksi.
- Selvität mielelläsi asioita kysymällä, etkä tee nopeita päätelmiä ilman, että olet kysynyt muiden näkökulmaa asiaan.

VV-taitojen pikatesti

Kuuntelu

- Olet mestari kuuntelemaan toisia.
- Sinulle on luontaisen helppoa olla muille läsnä, kuunnella ja kuulla todella, mitä sanotaan.
- Et keskeytä ja maltat kuunnella toisen asian loppuun saakka.
- Sinulla ei ole kiirettä kertoa itsestäsi vaan koet luontaisen helpoksi kuulla toisten asioita.
- Olet myös erityisen hyvä kuuntelemaan ihmisten suruja ja murheita sekä kuulemaan syvemmin, miltä toisesta todella tuntuu.
- Kuunnellessasi lasta laskeudut hänen kanssaan samalle tasolle ja pysähdyt lapsen asian äärelle aidosti.

Kannustus

- Olet kannustamisen ja positiivisen palautteen mestari.
- Sinulle on helppoa ja luontaista kehua, kiittää ja kannustaa toisia.
- Saat itsekin runsaasti hyvää mieltä, kun jaat hyvää palautetta muille.
- Jaksat myös nähdä vaivaa hyvän palautteen antamiseksi, koska pidät positiivisen ja kannustavan palautteen antamista tärkeänä.
- Sinä kohotat muita korkeammalle kannustavalla palautteella.
- Olet oppinut huomaamaan hyvää ja osaat sanoittaa sinä luonnollisesti muille.

Lähde: Kukoistava kasvatus, positiivisen pedagogiikan ja laaja-alaisen hyvinvointiopetuksen käsikirja (Pauliina Avola ja Viivi Pentikäinen, 2019)

VV-taitojen pikatesti

Kunnioitus

- Olet kunnioittava toisten ihmisten ajatuksia, tunteita ja erilaisuutta kohtaan.
- Ymmärrät, että jokainen ihminen on oma arvokas yksilönsä ja kaikki ihmiset ansaitsevat tulla samalla tavalla kohdelluiksi ja kunnioitetuiksi.
- Suhtaudut lähtökohtaisesti ihmisiin suvaitsevaisesti, hyväksyvästi ja kunnioittavasti.
- Osaat suhtautua kunnioittavasti myös eriäviin mielipiteisiin ja arvostaa erilaisia näkemyksiä.
- Osaat ilmaista itseäsi kunnioittavasti ottaen vastuun omista mielipiteistäsi.
- Ymmärrät, että kunnioitusta ei tarvitse ansaita mitenkään, vaan kunnioitus on oma valinta suhtautua muihin ihmisiin.

Lähde: Kukoistava kasvatus, positiivisen pedagogiikan ja laaja-alaisen hyvinvointiopetuksen käsikirja (Pauliina Avola ja Viivi Pentikäinen, 2019)

Eka kerta luokan kanssa

- Ensivaikutelmalla on väliä
 - *"Ensimmäiset kolme minuuttia määrittävät, miten seuraavat kolme vuotta sujuvat"*
- Tervehtiminen ovella, läsnäolo, silmiin katsominen
- Omalla nimellä puhuttelu, nimien opettelu
- Osallista jokainen oppilas (ja itsesi)
 - Mieti tekeminen niin, että kukaan ei voi jäädä ulkopuolelle
- Luokan toimintatavat
 - Kolme konkreettista asiaa, joista pidetään aina kiinni (esim. puhun toisille kohteliaasti)
 - Palaute: kiitos, kun toimit toivotulla tavalla

Luokanohjauksen tukimateriaali

Tästä klikkaamalla
pääset
tukimateriaaliin

Vinkkejä muille:
tähän linkki

[Tervetuloa! \(toimintakykyarvio.fi\)](https://toimintakykyarvio.fi)

Tulevaisuuden muistelu

- Toivottu tulevaisuus luokanvalvojan näkökulmasta:
- Mennään hyvään tulevaisuuteen ja palataan takaisin sieltä.
- Mieti...
 - Mikä olisi ideaalitilanne 9.luokan kevätjuhlassa? Missä tilanteessa valvontaluokkasi on nyt kolmen yläkouluvuoden jälkeen? Millainen luokka on ryhmänä? Millaisia taitoja heillä on?
 - Mitä on tapahtunut matkan varrella? Miten valvontaluokkasi on päässyt sinne 9.luokan kevätjuhlaan asti? Mitä sinä olet tehnyt edistääksesi sitä, että toivottuun tulevaisuuteen on päästy?
 - Mitkä olivat mielestäsi tärkeimmät asiat matkan varrella?
 - Keitä muita oli osallisina? Ketkä auttoivat sinua luokanvalvojana pääsemään toivottuun tulevaisuuteen?
 - Mitä tietoja, taitoja ja tekoja tähän tarvittiin?

Yhteenveto ja jatkon sopiminen

Mitä opin?

Mitä vien käytäntöön?

Seuraava tapaaminen
10.10.2024 klo. 15-17.00

*"Kerro minulle, ja minä unohdan.
Opeta minua, ja minä saatan muistaa.
Ota minut mukaan, ja minä opin."*
Benjamin Franklin

Kiitos!

Karoliina & A-H

Seutukoordinaattorin yhteystiedot:

Anu-Helena Turtiainen

Esi- ja perusopetuksen seutukoordinaattori

p. +358 50 346 3524

anu-helena.turtiainen@joensuu.fi

Lähteet

Materiaali on muokattu Sitouttava kouluyhteistyö (SKY) -hankkeen Tampereen kaupunkiseudun pilotista, joka toimi vuosina 2021-2023